

Luonnonsuojelulain 83 §:n ja 54 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien pesinnän häirintää sekä yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä poikkeamista

1 Hakija

Tuukka Pahtamaa

2 Asia

Lupahakemus saaristolintulaskentojen toteuttamiseksi tutkimustarkoituksessa Maalahden ulkosaaristossa sijaitsevilla yksityisillä luonnonsuojelualueilla kesäkuussa 2026 tai 2027.

3 Hakemus

Hakija hakee lupaa toteuttaa saaristolintulaskentoja Maalahden ulkosaaristossa sijaitsevilla saarilla ja luodoilla (taulukko 1) kesäkuussa 2026 tai 2027. Saaret sijaitsevat Bergö Smf. fredningsområden (YSA205814), Bergö Smf. vattenfredningsområden (YSA205816) ja Storskäret och Smf. vattenområden (YSA242071) yksityisillä luonnonsuojelualueilla. Lisäksi saaret sijaitsevat Merenkurkun saaristo SAC/SPA Natura 2000 -alueella (FI0800130).

Taulukko 1. Saaristolintuseurantaan lukeutuvat saaret ja luodot sekä näiden koordinaatit (ETRS-TM35FIN) Maalahden saaristossa.

Kohde	X	Y	Kohde	X	Y
1. Södra grynnan	6993808	197153	17. Västra Rajkbådan	6999348	194868
2. Östra grynnan	6993820	197359	18. Nimetön	6999519	194837
3. Västra grynnan	6993641	197257	19. Tävlingsgrynnan	6999599	194696
4. Västsynnertsgrund	6995414	198060	20. Nimetön	6999837	194758
5. Östsynnertsbådan	6995393	197833	21. Nimetön	6999898	194886
6. Västsynnertsbådan	6995748	197618	22. Västsynnertsbådan	7000163	194991
7. Nimetön	6995748	197618	23. Nimetön	7000294	194823
8. Rågskärsgrund	6995976	194940	24. Nimetön	7000385	194869
9. Österbådan (Rågskår)	6995575	193024	25. Nimetön	7000413	194994
10. Västerbådan (Rågskår)	6995676	192778	26. Sandgrynnan	7001284	196706
11. Nälstenarna	6997391	195502	27. Malaxkallan	7005805	201173
12. Nimetön	6997867	195764	28. Kallhuvudet	7005953	201004
13. Södra Rajkbådan	6998867	195283	29. Storkallan	7005895	193473
14. Grisselbådan	6999131	195308	30. Skötgrund	7017824	195451
15. Nimetön	6999221	195136	31. Nimetön	6999769	196101
16. Nimetön	6999145	194995			

Hakijan tarkoituksena on tutkia saaristolinnuston kehitystä vertaamalla samoilla saarilla ja luodoilla eri vuosikymmeninä tehtyjä linnustoseurantoja keskenään. Menetelmä tarjoaa hyvät edellytykset kannankehityksen seurantaan lokkilinnuilla, ruokkilinnuilla, kahlaajilla ja avomaan varpuslinnuilla. Sorsalinnuista etenkin sotkien kannankehitykseen laskenta tuo lisävaloa. Tutkimuksen vertailukohtana on v. 1995 julkaistu tieteellinen artikkeli, jossa hakemusalueen pesimälinnuston kehittymistä vertailtiin vuosien 1957–1960 ja 1990–1991 välillä. Saaristolintulaskennalla on tarkoitus saada pitkäaikaistietoa

saaristolinnuston kannankehityksestä. Saadusta seuranta-aineistosta on tarkoitus julkaista tieteellinen artikkeli, jota voidaan soveltaa alueen hoidon ja käytön ja siten ko. lajien liittyvän suojelun edistämiseksi.

Hakemusalueella on aikaisemmin tavattu taulukossa 2 esitetyjä lajeja. Hakemus koskee kuitenkin kaikkien rauhoitettujen lintulajien häirintää, sillä saarilla ja luodoilla saattaa pesiä muita lintulajeja, joita ei ole aikaisemmin tavattu aikaisempien laskentojen yhteydessä.

Laskentaa on tarkoitus toteuttaa aikuislintujen kertalaskentana. Menetelmä perustuu Helsingin yliopiston eläinmuseon v. 1988 julkaistuun linnustoseurannan havainnointiohjeeseen, jota on sovellettu aikuislintujen kertalaskennoissa siitä lähtien. Laskentamenetelmän vuoksi häiriö saaristolinnustolle on lyhytaikainen. Hakija arvioi, että saarten/luotojen laskenta-aika on tyypillisesti 10–20 minuuttia ja suurimmilla saarilla lähemmäs 30 minuuttia. Pienimmille luodoille ei ole kuitenkaan tarvetta nousta, vaan aikuislintujen lukumäärä pystytään päättelemään veneestä käsin. Laskenta ajoittuu kesäkuulle sääolosuhteiltaan edullisille päiville, kun sää ei ole kuuma, kylmä tai sateinen, jolloin laskenta-ajan sää ei vaikuta lintujen pesintämenestykseen.

Taulukko 2. Hakemusalueella vuosina 1957–1960 ja 1990–1991 tavatut lintulajit sekä niiden uhanalaisuusluokitus (suluissa). Metsästyslain (615/1993) mukaiset riista- ja rauhoittamattomat lajit on merkitty asteriskilla (*).

Laji	Tieteellinen nimi	Laji	Tieteellinen nimi
Alli* (NT)	<i>Clangula hyemalis</i>	Niittykirvinen (LC)	<i>Anthus pratensis</i>
Haahka* (EN)	<i>Somateria mollissima</i>	Peippo (LC)	<i>Fringilla coelebs</i>
Haapana* (VU)	<i>Mareca penelope</i>	Piikkasiipi (VU)	<i>Melanitta fusca</i>
Haarapääsky (VU)	<i>Hirundo rustica</i>	Punajalkaviklo (NT)	<i>Tringa totanus</i>
Harmaalokki* (VU)	<i>Larus argentatus</i>	Riskilä (VU)	<i>Cephus grylle</i>
Hernekernttu (LC)	<i>Curruca curruca</i>	Ristisorsa (VU)	<i>Tadorna tadorna</i>
Isokoskelo* (NT)	<i>Mergus merganser</i>	Ruokki (LC)	<i>Alca torda</i>
Jouhisorsa* (VU)	<i>Anas acuta</i>	Räyskä (LC)	<i>Hydroprogne caspia</i>
Kalalokki (LC)	<i>Larus canus</i>	Räystäspääsky (EN)	<i>Delichon urbicum</i>
Kalatiira (LC)	<i>Sterna hirundo</i>	Selkälokki (EN)	<i>Larus fuscus</i>
Kanadanhanhi* (NA)	<i>Branta canadensis</i>	Silkkiuikku (NT)	<i>Podiceps cristatus</i>
Karikukko (EN)	<i>Arenaria interpres</i>	Sinisorsa* (LC)	<i>Anas platyrhynchos</i>
Keltävästäräkki (LC)	<i>Motacilla flava</i>	Suokukko (CR)	<i>Caldaris pugnax</i>
Kivitasku (LC)	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Suopöllö (LC)	<i>Asio flammeus</i>
Kottarainen (LC)	<i>Sturnus vulgaris</i>	Taivaanvuohi (NT)	<i>Gallinago gallinago</i>
Kuovi (NT)	<i>Numenius arquata</i>	Tavi* (LC)	<i>Anas crecca</i>
Kyhmyjoutsen (LC)	<i>Cygnus olor</i>	Tiltalti (LC)	<i>Phylloscopus collybita</i>
Lapasorsa* (LC)	<i>Spatula clypeata</i>	Tukkakoskelo* (NT)	<i>Mergus serrator</i>
Lapasotka (EN)	<i>Aythya marila</i>	Tukkasotka* (EN)	<i>Aythya fuligula</i>
Lapintiira (LC)	<i>Sterna paradisaea</i>	Tuulihaukka (LC)	<i>Falco tinnunculus</i>
Luotokirvinen (LC)	<i>Anthus pretosus</i>	Tylli (LC)	<i>Chardarius hiaticula</i>
Merihanhi* (LC)	<i>Anser anser</i>	Törmäpääsky (EN)	<i>Riparia riparia</i>
Meriharakka (LC)	<i>Haematopus ostralegus</i>	Töyhtöhyppä (LC)	<i>Vanellus vanellus</i>
Merikihu (LC)	<i>Stercorarius parasiticus</i>	Varis* (LC)	<i>Corvus corone</i>
Merilokki* (VU)	<i>Larus marinus</i>	Vesipääsky (VU)	<i>Phalaropus obatus</i>
Mustalintu (LC)	<i>Melanitta nigra</i>	Västäräkki (NT)	<i>Motacilla alba</i>
Naurulokki (VU)	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>		

LC = elinvoimainen, NT = silmälläpidettävä, VU = vaarantunut, EN = erittäin uhanalainen, CR = äärimmäisen uhanalainen, NA = arviointiin soveltumaton

Turvallisuussyistä laskentoihin saattaa hakijan lisäksi osallistua toinenkin henkilö, mikä lisää ihmisten läsnäolosta aiheutuvaa häirintää, mutta samalla nopeuttaa laskentaa. Hakija on hakenut poikkeuslupaa vuosille 2026 ja 2027, jotta laskenta voidaan tarvittaessa suorittaa v. 2027, jos sääolosuhteiltaan edullisia päiviä ei osu kesäkuulle 2026.

4 Kuuleminen

Yksityisten luonnonsuojelualueiden Bergö Smf. fredningsområdet (YSA205814) ja Bergö Smf. vattenfredningsområdet (YSA205816) rauhoitusmääräykset edellyttävät maanomistajan lupaa luonnontieteellisten tutkimusten suorittamiseksi alueilla. Storskäret och Smf. vattenområdet (YSA242071) luonnonsuojelualueella, maanomistajaa tulee kuulla ennen tutkimuksen toteuttamista ja maanomistajan lupaa edellytetään, jos tutkimusta ei voida toteuttaa jokaisen oikeuden nojalla.

Hallintolain (434/2003) 11§:n mukaan hallintoasiassa asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Hallintolain 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (1906/1/14) mukaan maanomistajan luvan hankkimisvelvollisuus koskee ainoastaan sellaisia luonnontieteellisiä inventointeja tai tutkimuksia, joita ei ole mahdollista toteuttaa jokaisen oikeudella. Koska hakemusta koskeva saaristolintulaskentaa on mahdollista toteuttaa jokaisen oikeudella, Lupa- ja valvontavirasto ei ole pyytänyt maanomistajien lupaa ko. tapauksessa.

Maanomistajia ei ole myöskään kuultu asian valmistelussa, sillä saaristolinnustolaskentojen toteuttaminen, eli jokaisen oikeudella tapahtuva lyhytaikainen kulkeminen pihapiirien ulkopuolisilla mailla, ei ole asia, joka vaikuttaisi maanomistajien etuihin tai oikeuksiin.

5 Määräykset, joita hakemus koskee

Luonnonsuojelulain 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Bergö Smf. fredningsområdet (YSA205814), Bergö Smf. vattenfredningsområdet (YSA205816) ja Storskäret och Smf. vattenområdet (YSA242071) yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset kieltävät mm. selkärankaisten eläinten häiritsemistä ja maihinnousua erikseen osoitetuilla alueilla lintujen pesimäaikana 15.4.–31.7.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 54 § mukaan myöntää luvan poiketa luonnonsuojelualueelta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen tai tutkimuksen kannalta.

Hakemus koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja lintulajeja.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

6 Päätös ja lupaehdot

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan häiritä saaristolintuja näiden laskentojen yhteydessä ja poiketa luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä alla luetelluin ehdoin.

1. Lupa on voimassa 1.–30.6. vuonna 2026 tai 2027 hakemuksessa esitetyillä saarilla ja luodoilla Maalahden saaristossa sijaitsevilla hakemuksessa mainituilla yksityisillä luonnonsuojelualueilla.
2. Laskentoja tulee mahdollisuuksien mukaan toteuttaa veneestä ilman että saarille tai luodoille nouseaan. Saarille ja luodoille saa nousta ainoastaan lämpiminä päivinä, jotta lintujen pesintä ei vaarannu munien/poikasten kylmettymisen vuoksi.
3. Laskentoja saa toteuttaa enintään kahden henkilön toimesta. Lintuluodoilla liikkuesssa tulee välttää haitan aiheuttamista linnuston pesinnälle ja luodoilta on poistuttava välittömästi kartoituksen suorittamisen jälkeen.
4. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
5. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
6. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
7. Lupa- ja valvontavirasto valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
8. Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain 31.12. mennessä. Luvan mukainen raportointivelvollisuus on voimassa 31.12.2027 asti. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla LVV-U/41390/2026 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä, onko saaristolintulaskennat toteutettu ko. vuonna. Jos saaristolintulaskennat on toteutettu, tulee raportissa mainita minä päivinä saaristolintulaskentoja tehtiin ja miten pitkään saarilla ja luodoilla viivytettiin. Lisäksi tulee arvioida laskentojen vaikutusta pesiviin lintuihin.

9. Laskennoista saatavat inventointitiedot tulee lähettää Suomen ympäristökeskukseen 31.12.2027 mennessä.

7 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Luvan mukainen toiminta ei vaaranna hakemukseen lukeutuvien luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitusta ja on tarpeen tutkimuksen kannalta, minkä takia lupa myönnetään myös luonnonsuojelulain 54 §:n nojalla. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

Saaristolintulaskentojen toteuttaminen antaa tietoa saaristolintukantojen kehityksestä luontokadon, ilmastomuutoksen ja muiden ympäristömuutosten vallitessa. Linnuston vertailu eri aikakausina ja tutkimuksellisten johtopäätösten tekeminen edellyttää, että seurantadataa on käytettävissä samoilta saarilta ja luodoilta eri ajanjaksoina. Kyseisten saarien ja luotojen aikuislintuja on kartoitettu vuosina 1957–1960 ja 1990–1991. Hakemuksessa esitetty saaristolintulaskenta on siksi tarpeen saaristolinnuston nykytilan tunnistamiseksi Maalahden saaristossa, minkä lisäksi seuranta täydentää tietoaineiston aikasarjaa ko. alueelta. Hakijalle myönnetään tästä syystä poikkeuslupa saaristolintulaskentojen toteuttamiseksi, mikä mahdollistaa myös uuden tutkimusartikkelin julkaisemisen ja tästä saatavien tutkimustietojen soveltamisen esim. saaristolinnuston suojelussa. Edellä mainitusta syystä hakija on velvoitettu lähettämään laskentatulokset valtakunnallisista saaristolintulaskennoista vastaavalle Suomen ympäristökeskukselle 31.12.2027 mennessä. Suomen ympäristökeskus käyttää tiedot säännöllisen ja ajantasaisen tiedot kartuttamiseksi Suomen linnustosta, mihin kansainväliset velvoitteet kuten lintudirektiivi, RAMSAR ja CAFF edellyttävät ympäristöhallinnolta. Suomen ympäristökeskuksen oikeudet käyttää laskentatuloksia ei vaikuta hakijan oikeuksiin käyttää näitä esim. tutkimusten julkaisemiseen.

Vastaavan tiedon saamiseksi ei ole osoitettavissa muuta vähemmän linnustoa häiritsevää menetelmää. Seuranta-aineistojen vertailukelpoisuus ja tutkimuksellisten johtopäätösten tekeminen edellyttää, että seurantamenetelmät pysyvät vakioina. Tästä syystä linnustoa ei voida esim. kartoittaa ko. tapauksessa dronella. Lisäksi dronen käyttö ei sovellu metsäpeitteisille saarille ja esim. kasviston suojassa olevien lintujen laskemiseen.

Poikkeuslupa mahdollistaa saaristolintulaskentojen toteuttamisen yhtenä vuonna, joko kesäkuussa 2026 tai 2027, jotta laskennat saadaan tehtyä, vaikka epäedulliset sääolosuhteet kuten kylmät kelit eivät mahdollistaisi laskentojen toteuttamista v. 2026.

Saaristolintulaskentojen ei arvioida lupaehtoja noudattamalla vaarantavan rauhoitettujen lintulajien suotuisan suojelutason ylläpitämistä tai saavuttamista. Laskennat saa toteuttaa ainoastaan lämpimällä säällä, jolloin riski munien tai poikasten kylmetymiselle on alhainen. Kylmettymisriskiä vähentää myös se, että laskennat tehdään ripeästi ja ne kestävät ainoastaan 10–30 min saarta/luotoa kohden. Laskentojen häiriövaikutusta lieventää myös se, että laskennat tulee mahdollisuuksien mukaan tehdä veneestä ja saarilla/luodoilla liikkuen tulee välttää haitan aiheuttamista linnuston pesinnälle.

Saaristolintulaskennat sijoittuvat Merenkurkun saaristo SAC/SPA Natura 2000 -alueelle (FI0800130). Lupa- ja valvontaviraston mukaan laskennoilla ei ole merkittäviä negatiivisia vaikutuksia niihin luontoarvoihin, joiden perusteella alue on liitetty Natura 2000 -verkostoon eikä luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista arvioita vaikutuksista Natura 2000 -alueeseen siten tarvita.

8 Muuta huomioitavaa

Hakemusalueella pesii ja levähtää myös riistalintuja ja rauhoittamattomia lintuja, joiden osalta hakijan tulee olla yhteydessä Suomen riistakeskukseen, jonka toimivaltaan ko. lajit kuuluvat.

9 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 34 §, 35 §, 54 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelat 1, 10

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

10 Päätöksen voimaantulo

Lupa- ja valvontavirasto on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Tutkimuksen toteuttaminen tutkimussuunnitelman mukaisesti edellyttää, että luvan että luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen ja tutkimusintressin vuoksi lykätä.

11 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

12 Käsittelymaksu

Maksutta. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

13 Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Robin Ramstedt ja ratkaissut ylitarkastaja Salli Uljas.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus

Pohjanmaan poliisilaitos

Maalahden kunta

SLL Pohjanmaan piiri

Tapiola Pohjanmaa ry

Ostrobothnia Australis rf

Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys ry

Malaxnejdens Naturförening

Vasa Miljöförening

Intresseföreningen för en levande skärgård r.f.

Natur och Miljö r.f.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/41390/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/41390/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Uljas Salli 04.05.2026 15:41

Esittelijä Ramstedt Robin 04.05.2026 15:19